

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

صد و ده سال

از شعاعیه تا شاهپور و ابوذر

شیراز ۱۳۹۷-۱۳۸۷ خورشیدی

پژوهش و تدوین: هاشم فریدونی

سرشناسه	فریدونی، هاشم، ۱۳۴۴ -
عنوان و نام پدیدآور	صد و ده سال از مدرسه شعاعیه تا دبیرستان شاهپور و ابوذر شیراز ۱۲۸۷-۱۳۹۷ خورشیدی / پژوهش و تدوین هاشم فریدونی.
مشخصات نشر	شیراز: ادیب مصطفوی، ۱۳۹۸.
مشخصات ظاهری	۶۵۶ص.
شابک	۹۷۸-۶۲۲-۶۲۷۵-۲۰-۰
وضعیت فهرست نویسی	فیبا
یادداشت	کتابنامه: ص ۶۳۹.
موضوع	مدرسه شعاعیه شیراز
موضوع	دبیرستان شاهپور (شیراز)
موضوع	مدرسه‌ها -- ایران -- شیراز -- تاریخ
موضوع	Schools -- Iran -- Shiraz -- History
رده بندی کنگره	LGR۲۱۵۶
رده بندی دیویی	۳۷۲/۹۵۵۶۳۲
شماره کتابشناسی ملی	۵۶۷۸۴۱۸

انتشارات ادیب مصطفوی

نام کتاب	صد و ده سال از مدرسه شعاعیه تا دبیرستان شاهپور و ابوذر (۱۲۸۷-۱۳۹۷ خورشیدی) شیراز
پژوهش و تدوین	هاشم فریدونی
ناشر	انتشارات ادیب مصطفوی
صفحه آرای و طراحی جلد	افشین آریافر
لیتوگرافی	شیراز اسکندر
چاپ	چاپخانه مصطفوی
صحافی	معصومیه - جواهری
قطع	رحلی
تیراژ	۱۰۰۰ نسخه
نوبت چاپ	اول ۱۳۹۸
شابک	۹۷۸-۶۲۲-۶۲۷۵-۲۰-۰

کلیه حقوق برای مؤلف محفوظ است.

این اثر با حمایت مالی جمعی از فرهیختگان، دبیران و دانش آموختگان این دبیرستان به چاپ رسیده است.

انتشارات ادیب مصطفوی - شیراز - خیابان داریوش ۳۲۳۰۱۹۶۸

مرکز پخش: ۰۹۱۷۷۱۴۶۷۳۷

فهرست مطالب

به جای پیش گفتار / ۱

پاره اول:

تاریخچه، از مدرسه شاعیه تا دبیرستان
شاهپور و ابوذر / ۵
ورزش در دبیرستان / ۷۵

پاره دوم:

معرفی مدیران، معاونان، دبیران و
کارمندان دبیرستان / ۱۱۱
مدیران دبیرستان / ۱۱۲
معاونان دبیرستان / ۱۱۳
معلمان / ۱۱۴
دبیران ادبیات فارسی / ۱۱۴
دبیران روان شناسی / ۱۱۵
دبیران فلسفه، منطق / ۱۱۵
دبیران ریاضیات (ریاضی، جبر، مثلثات،
حساب، هندسه، آمار) / ۱۱۶
دبیران تاریخ و جغرافی / ۱۱۷
دبیران فیزیک / ۱۱۸
دبیران اقتصاد / ۱۱۸
دبیران شیمی / ۱۱۹
سرپرست بهداشت دبیرستان / ۱۱۹
متصدیان آزمایشگاه

(فیزیک، شیمی، زیست شناسی) / ۱۱۹
دبیران طبیعی
(زیست شناسی، زمین شناسی) / ۱۲۰
دبیران دینی و قرآن / ۱۲۰
دبیران عربی / ۱۲۱
دبیران زبان های خارجی
(انگلیسی، فرانسه) / ۱۲۲
کتابداران / ۱۲۲
دبیران جامعه شناسی، علوم اجتماعی
/ ۱۲۳
معلمان موسیقی / ۱۲۳
مسئولان پیش آهنگی / ۱۲۳
دبیران ورزش / ۱۲۳
مشاوران / ۱۲۴
مدیران دروس / ۱۲۴
مربیان پرورشی / ۱۲۴
دبیران کارگاه / ۱۲۴
معلمان خوش نویسی / ۱۲۵
معلمان نقاشی / ۱۲۵
دبیران آمادگی دفاعی / ۱۲۵
مربیان طرح کاد / ۱۲۵
دفترداران / ۱۲۵
سرایداران و خدمت گزاران / ۱۲۶
دبیرانی که رشته تدریس آن ها مشخص
نشد / ۱۲۶

معرفی جمعی از مدیران دبیرستان:
عبداللهی تهرانی / ۱۲۷
علی محمد شعله (امین خاقان) / ۱۲۸
شیخ محمدحسین سعادت بوشهری / ۱۳۰
میرزا محمد اسماعیل شعله / ۱۳۱
محمدصادق ستوده / ۱۳۲
دکتر بهاء الدین حسام زاده بازارگاد / ۱۳۳
احمد راد / ۱۳۵
احمد زرافشان / ۱۳۵
ایرج زندپور / ۱۳۵
محمدعلی عظیمی / ۱۳۶
محمدجواد پریسای / ۱۳۶
حاج سیدقاسم دستغیب / ۱۳۷
رسول عطاران / ۱۴۰
محمد مهدی سعادت / ۱۴۱
سید محمد مصباحی / ۱۴۲
غلامرضا محبوبی جهرمی / ۱۴۵
حسین ناصری / ۱۴۶
حسین رستمزاد / ۱۴۶
دکتر شاپور اتحادنژاد / ۱۴۷
مجید فداکار / ۱۴۹
بهرروز ققیعی / ۱۵۰
اسماعیل میرزایی / ۱۵۱
محمدصادق ادیب / ۱۵۲
فرید سیداحمدی / ۱۵۳

حمیدرضا غلامی / ۱۵۵
حجت هاشمپور / ۱۵۶
معرفی جمعی از معاونان دبیرستان:
علی نقی بهروزی / ۱۵۷
سید محمد منادی / ۱۵۸
مجید فروزان فر / ۱۵۸
مجید به آیین / ۱۵۹
محمدصادق صادقی قسامی / ۱۶۱
عبدالرحمان رودکرمی / ۱۶۲
محمی الدین حدائق / ۱۶۳
امام قلی سی سختی / ۱۶۴
سید نورالدین سبحانی / ۱۶۵
محمد (سیروس) سعادت / ۱۶۶
عبداللهی زمردیان / ۱۶۷
محمد کریم جوادی / ۱۶۸
سید منصور صحت / ۱۶۹
احمد محصلی / ۱۷۰
کمال محمدیان / ۱۷۰
ایرج ترزبان / ۱۷۱
محمود هاشم خانی / ۱۷۲
غلامرضا بیضایی / ۱۷۳
محمدحسین تقی زادگان / ۱۷۳
حسن فروزش فر / ۱۷۴
علی طحان / ۱۷۴
مهدی صالحی نژادفرد / ۱۷۵

محمد کاظم محقق نیاپور / ۱۷۵
عزیز عصفوری / ۱۷۶
سید عباس موسوی ارسنجانی / ۱۷۶
حسین علی اتحادنژاد / ۱۷۶
منصور زاهدی / ۱۷۷
نوروز قره قانی / ۱۷۷
کیامرث جمشیدی / ۱۷۷
علی چراغی (امینی فر) / ۱۷۸
علی اکبر شهشهانی / ۱۷۸
محمد میرزایی سعادت / ۱۷۹
حسن حاج باقری / ۱۷۹
صفر علی مهرجو / ۱۷۹
حمیدرضا محمدی / ۱۷۹
غلامرضا سجادیپور / ۱۸۰
مجید پیر احمدیان / ۱۸۱
پرویز شعله ور / ۱۸۲
حمید یونسی / ۱۸۲
معرفی جمعی از دبیران دبیرستان:
محمد تقی فیلسوف روانشاد / ۱۸۳
میرزا بزرگ سامی / ۱۸۵
دکتر لطف علی صورتگر / ۱۸۵
میرزا محمد علی اشرف الکتاب ارسنجانی
/ ۱۸۷
ابوالقاسم برهان / ۱۸۸
غلامرضا برهانی / ۱۹۱

میرزا علی معارفی / ۱۹۳
شیخ عبدالکریم سعادت / ۱۹۴
دکتر محمدعلی دانشور / ۱۹۶
محمدحسن اقلیدس / ۱۹۷
عباس فاضل زاده بدیع / ۱۹۸
غلامحسین مظفر / ۱۹۹
موسیو عزت الله فریور / ۱۹۹
استاد محمدخلیل رجایی / ۲۰۰
حبیب الله مشکسار / ۲۰۱
محمد مهدی محقق رازانی / ۲۰۱
استاد احمد آرام / ۲۰۲
علی سامی / ۲۰۴
دکتر مهدی حمیدی شیرازی / ۲۰۶
محمد تقی مؤید / ۲۰۸
دکتر عیسی وصال / ۲۰۸
اسماعیل تجویدی / ۲۰۸
استاد کاظم اردوبادی / ۲۰۹
عبدالله سلطان مراد / ۲۱۰
خلیل الله همت / ۲۱۰
دکتر علی اکبر خدادوست / ۲۱۱
عزیز خجندی / ۲۱۲
استاد ناصر نمازی / ۲۱۳
حسام الدین امامی / ۲۱۴
محمدعلی سلحچوش / ۲۱۵
بهادر قهرمانی / ۲۱۵
رسول گلشن / ۲۱۶
ابوالحسن ارجمندساوجی / ۲۱۷
محمدجعفر کازرونیان / ۲۱۷
انورالله آزادی پور طباطبایی / ۲۱۷
فتح الله جلیوند / ۲۱۸
حسن علی وزیری تبار / ۲۱۸
سید بهاء الدین حمیدی / ۲۱۹
سید هاشم زجاجی / ۲۲۰

قنبر علی لیاقت / ۲۲۱
کرامت الله افسر / ۲۲۲
محمد جواد بهروزی / ۲۲۲
موسیو مهدی امامی / ۲۲۳
دکتر مظفر نامجو / ۲۲۳
فریدون دولو / ۲۲۳
مهدی میرزا جواد / ۲۲۳
علی اکبر سیف / ۲۲۴
صدیق کوچکی / ۲۲۴
منوچهر مشاق زاده / ۲۲۴
استاد حسن امداد / ۲۲۵
ناصر حبیب زاده / ۲۲۶
استاد کریم محمود حقیقی / ۲۲۷
محمود شیرازی / ۲۲۹
محمد باقر ممتحن / ۲۳۰
حاج کریم زرآور / ۲۳۱
استاد دکتر جواد بهبودیان / ۲۳۲
حمید لغوی / ۲۳۴
دکتر ابوالقاسم محمودی / ۲۳۵
کرامت الله بدیعی / ۲۳۶
غلامرضا تابنده / ۲۳۶
حاج محمدعلی توکلی / ۲۳۷
حمدالله کامران / ۲۳۸
منوچهر سعادت / ۲۳۹
مهدی حیدریان / ۲۴۰
حسین شادفر / ۲۴۱
محمدجعفر کیان / ۲۴۱
عبدالرسول ترابی / ۲۴۱
دکتر جهان بخش نوروزی / ۲۴۲
پرویز کریم / ۲۴۳
رحمان کریمی / ۲۴۴
کیکاووس اشرف / ۲۴۵
سید احمد میرحسینی / ۲۴۶

محمد باقر توانگر / ۲۴۷
غلامحسین محبوبی / ۲۴۸
منوچهر قنوت / ۲۴۹
فرهنگ ابدی نژاد / ۲۵۰
منصور آفرید / ۲۵۰
دکتر احمد احمد نژاد / ۲۵۱
استاد غلامحسین صابر / ۲۵۳
ایرج حبیب زاده / ۲۵۴
عنایت الله لیاقت / ۲۵۵
محمد اسماعیل شهنه احمدی / ۲۵۵
محمد کریم یوسفیان / ۲۵۶
کاظم دیگلری / ۲۵۷
علی اصغر توکلی کازرونی / ۲۵۸
مصطفی اسد سنگابی / ۲۵۹
غلامحسین رخشنده رو / ۲۵۹
جلیل پروا / ۲۶۰
محمدحسن فیروزمند / ۲۶۰
پرویز دستغیب بهشتی / ۲۶۰
غیاث الدین ستوده / ۲۶۰
محمد حق نگهدار / ۲۶۱
احمد فرش نشانی / ۲۶۱
عبدالحمید عرفان فر / ۲۶۱
صادق سهامی / ۲۶۱
منصور بامداد حقیقی / ۲۶۲
رضا خوبیار / ۲۶۲
محمدابراهیم بیات / ۲۶۲
اصغر ورهرام (اطلاعات) / ۲۶۲
کریم پذیرایی / ۲۶۳
علی رضا سرافراز / ۲۶۳
کیخسرو کیانی / ۲۶۳
عبدالرسول کریمی / ۲۶۳
علی اکبر عالیخانی / ۲۶۴
محمد مختار زاده / ۲۶۴

خضر شبگرد / ۲۶۴
داود شریف شوربچه / ۲۶۵
عبدالرسول خشودی / ۲۶۵
سیروس خادم صمیمی / ۲۶۶
نصراالله طاهرزاده موسویان / ۲۶۶
احمد سرپرست / ۲۶۷
مجید وفامند / ۲۶۷
محمدعلی اسماعیل زاده / ۲۶۸
اورنگ علی آبادی / ۲۶۹
علی اصغر باستانی نژاد / ۲۶۹
اصغر ضیاء / ۲۷۰
قریب مهرپویا / ۲۷۱
علی اکبر مهتاب روشن / ۲۷۱
علی محمد خلفی نژاد / ۲۷۲
جواد افضل / ۲۷۲
مختار شیخی / ۲۷۲
سیدعلی طلایی / ۲۷۳
ابوالقاسم منصور آبادی / ۲۷۳
غلامرضا محتشم / ۲۷۴
فرهاد شریفی / ۲۷۵
دکتر عبدالحسین جاهدی / ۲۷۶
فرزان ستوده / ۲۷۸
محمدعلی علاج / ۲۷۸
جلیل نیک منش / ۲۷۸
محمدجعفر حبیب آگهی / ۲۷۹
محمد عباسیان شیرازی / ۲۷۹
محمدقلی وانقی / ۲۷۹
عبدالرضا معطری / ۲۷۹
ملک خسرو امیدوار / ۲۸۰
سید محمود مرتضوی / ۲۸۰
محسن فیروز آبادی / ۲۸۰
نورالدین عسکری / ۲۸۱
هاشم خرمشکوه / ۲۸۱

سید عبدالمجید مصباح اردکانی / ۲
احمدعلی شکری کاظم آبادی / ۸۲
علی اصغر حسن دایی طالخنچه / ۸۳
محمدهادی مباشری / ۲۸۳
فرهاد غارسی / ۲۸۴
غلامرضا توتونچی / ۲۸۵
کاووس مهجوری / ۲۸۶
احمدرضا شهاب زاده / ۲۸۶
علی اکبر فرخی / ۲۸۷
حسن رستگار / ۲۸۷
امیدعلی روستایی / ۲۸۸
محمود کاردان / ۲۸۸
مهدی صدری حقیقی / ۲۸۸
علی شریعتی نیا / ۲۸۹
مهریار اعتماد فرد / ۲۸۹
هاشم فریدونی / ۲۹۰
احمدنور احمدی / ۲۹۲
محمد قدمیاری / ۲۹۳
دکتر جلیل خلیلی جهرمی / ۲۹۴
دکتر نادر فخرآور / ۲۹۵
مسعود علی نژاد / ۲۹۵
محمد رضا پاکی جهرمی / ۲۹۶
عزت الله نوری پور / ۲۹۶
هدایت قارئی / ۲۹۷
محمدحسین یقطین / ۲۹۸
محمدحسین خوشام فرد / ۲۹۹
بهروز شیرازی / ۲۹۹
حیدرعلی قاسمی / ۳۰۰
مجید کریم بیگی منشاد / ۳۰۱
ابوطالب عزیزی / ۳۰۱
بهرام عالی محمودی / ۳۰۱
عبدالحمید صادق پور / ۳۰۲
کوروش علیادادی / ۳۰۳

د.نعیم احمدی / ۳۰۴

د.مصدق مجیدی / ۳۰۵

د.ید همت / ۳۰۵

د.مبارکی / ۳۰۶

د.دعلی جهانگرد / ۳۰۶

د.مدرضا شقایبان / ۳۰۷

د.مین علوی زاده کاوری / ۳۰۷

د.بر صادقی / ۳۰۸

د.مصدق حسام پور / ۳۰۸

د.بر کریمی / ۳۰۹

د.لامرضا غلامی کندازی / ۳۱۰

د.الرضا اتحادپور / ۳۱۱

د.یدرضا حسنی / ۳۱۱

د.رام اتحادنژاد / ۳۱۱

د.مسعود قنوتی / ۳۱۲

د.محمدحسن میرزاپور / ۳۱۲

د.امت کریمی / ۳۱۲

د.ایم دهقانی / ۳۱۳

د.محمدرضا نامور منصورآبادی / ۳۱۳

د.میدرضا جعفری / ۳۱۴

د.یداحمد ابطی / ۳۱۴

د.متالله محمدی / ۳۱۵

د.حمود میری چهرمی / ۳۱۵

د.هاد تقی زاده خرامه / ۳۱۵

د.اسان نظری / ۳۱۶

د.محمد غلامی / ۳۱۶

د.اپور کشاورز / ۳۱۷

د.هدی شهریار / ۳۱۷

د.کترمحمدجواد اتحادنژاد / ۳۱۸

پاره سوم:

د.معرفی جمعی از دانش آموختگان شعاعیه،

شاهپور و ابوذ / ۳۱۹

د.کترمحمدباقر هوشیار شیرازی / ۳۲۲

د.استاددکترجمال الدین مستقیمی / ۳۲۳

د.کترمحمدعلی سعادت / ۳۲۵

د.کترناصر مفتاح / ۳۲۶

د.کترمحمد معتضد باهری / ۳۲۷

د.فریدون توللی / ۳۲۸

د.اسدالله بوستانی / ۳۳۰

د.محمدحسین متقی ابروانی / ۳۳۱

د.ابراهیم گلستان / ۳۳۳

د.کترحسن منشی / ۳۳۵

د.سیدجلیل ناصح / ۳۳۶

د.کترمحمد سلیمان پور / ۳۳۷

د.احمد ذوالقدر / ۳۳۸

د.کترعبدالوهاب نورانی وصال / ۳۳۹

د.کترسیدعلی افقه / ۳۴۰

د.استادجهان شاه سی سختی / ۳۴۱

د.کترسیروس پرهام / ۳۴۲

د.پرفسورعلی اصغر خدادوست / ۳۴۴

د.صادق همایونی سروستانی / ۳۴۷

د.کتراکبر رجایی / ۳۵۰

د.کترهوشنگ بازیری / ۳۵۲

د.کترمحمد وصال / ۳۵۳

د.کترایرج حق شناس / ۳۵۴

د.کاظم پزشکی / ۳۵۵

د.کترسیدمحمدعلی جعفریان / ۳۵۶

د.کترمنصور حق شناس / ۳۵۷

د.علی محمد توکلی / ۳۵۸

د.کترغلامحسین امیرحکیمی / ۳۵۹

د.کتر محمد خجندی / ۳۶۰

د.حسام زارع / ۳۶۱

د.صیاد رزم کن / ۳۶۲

د.کترعلی محمد پرتو / ۳۶۳

د.استادحسن ناهید / ۳۶۴

د.مهندس بیژن فرهنگ دره شوری / ۳۶۶

د.حسین سلطانی مقدم / ۳۶۷

د.کترمحمد تابنده / ۳۶۸

د.کترغلامحسین حق نیا / ۳۶۹

د.کترحسین ذوالنور / ۳۷۰

د.علی رضا موحد / ۳۷۰

د.امیرهمایون یزدان پور / ۳۷۱

د.محمدحسین شیرازی / ۳۷۲

د.علی نقی سلاخی / ۳۷۳

د.پرفسورعبدالرضا چینی / ۳۷۴

د.کتر احمد وصال / ۳۷۵

د.مهندس عبدالرضا ابوالاحرار / ۳۷۵

د.کترغلامعلی شرزهی / ۳۷۵

د.کترمحمدعلی (جمشید) قلمیری / ۳۷۶

د.کترسیداحمد انوار / ۳۷۶

د.مهندس عبدالله ابوالاحرار / ۳۷۷

د.مهندس سیدمحمد عظیمی / ۳۷۸

د.مهندس محمدهادی طلوع / ۳۷۹

د.مهندس علی محمد حسام / ۳۸۰

د.عطاالله فروهدی / ۳۸۱

د.سرهنگ محمد مهدی خردمند / ۳۸۱

د.کترعبدالمجید ثامنی / ۳۸۲

د.مهندس سیدمرتضی دستغیب / ۳۸۴

د.مهندس سیدقاسم رضا زاده یزدی / ۳۸۵

د.مهندس منصور سیفایی / ۳۸۷

د.مهندس کیخسرو کریم زاده / ۳۸۷

د.مهندس حسین چینی / ۳۸۸

د.مهندس قاسم کاظمی / ۳۸۸

د.مهندس سیدعبدالصمد رضوی / ۳۸۹

د.کترمحمدحسن اسکندری / ۳۹۰

د.کترغلامحسین شاهجراغی / ۳۹۱

د.کترسیدمعین الدین قطبی / ۳۹۲

د.کتربهرام اسکندری / ۳۹۳

د.مهندس جعفر اسکندری / ۳۹۳

د.محمد قائد / ۳۹۴

د.پرفسورکریم صدیقی / ۳۹۶

د.محمد رضا زرسنج / ۳۹۸

د.جمشید اسماعیل خانی / ۳۹۹

د.کتررضا ملک زاده / ۴۰۰

د.مهندس عبدالله خضری / ۴۰۱

د.حسن مشکین فام / ۴۰۲

د.کترمسعود سپهر / ۴۰۳

د.کترسیدمحمدجعفر ناظم السادات / ۴۰۴

د.سرهنگ علی عسکر (نادر) حسن لی / ۴۰۶

د.کترمحمدعلی آتش سودا / ۴۰۷

د.غلامرضا لشکری / ۴۰۸

د.داود توکلی کارزونی / ۴۱۰

د.پرفسورمحمد رضا طرقي نژاد / ۴۱۱

د.کترسیدعلی رضا حسینی کرابی / ۴۱۲

د.دریادار بابک امینی / ۴۱۲

د.مهندس غلامرضا باصری / ۴۱۳

د.محمدحسن نعمت اللهی / ۴۱۴

د.محمد رضا حمیدی / ۴۱۵

د.کتراحمد دهقان / ۴۱۶

د.افشین آریافر / ۴۱۷

د.داود جعفری / ۴۱۸

پاره چهارم:

د.برخی خاطرات (تاریخ شفاهی) / ۴۱۹

د.یادها و خاطراتی از دبیرستان شاهپور،

احمد ذوالقدر / ۴۲۰

د.سالن نمایش دبیرستان شاهپور،

استادرحیم هودی / ۴۲۵

د.دبیرستان شاهپور، د.کتراکبر رجایی / ۴۲۷

د.استادسیدمصطفی کشفی / ۴۳۱

د.خاطره ای از مفهوم عدالت،

د.مهندس سیدعبدالصمد رضوی / ۴۳۳

د.خاطرات، د.کترمعین الدین قطبی / ۴۳۳

د.یادها و آموزه ها،

د.مهندس محمدهادی طلوع / ۴۳۴

د.محمد رضا زرسنج / ۴۳۵

د.با یاد و خاطرات معلمان،

د.اورنگ علی آبادی / ۴۳۶

د.محمدکریم یوسفیان / ۴۴۰

د.چند خاطره کوتاه از دبیرستان شاهپور،

د.حسین شادفر / ۴۴۱

د.غلامحسین رخشنده رو / ۴۴۲

د.چند خاطره کوتاه از دبیرستان شاهپور

د.شیراز، احمد فرقانی / ۴۴۳

د.یادی از دبیرستان شاهپور،

د.کترسیدمحمدجعفر ناظم السادات / ۴۴۵

د.کترمسعود سپهر / ۴۴۹

د.آزاداندیشی و آزادی هنر است،

د.جمال الدین عبهر / ۴۵۱

د.غلامرضا غلامی کندازی / ۴۵۲

د.حال و هوای دبیرستان شاهپور (ابوذ) در

د.سال های اول انقلاب،

د.کترمحمدعلی آتش سودا / ۴۵۳

د.خاطرات دبیرستان،

د.محمد رضا حمیدی / ۴۵۸

پاره پنجم:

د.عکس ها و اسناد / ۴۶۳

د.منابع و مأخذ / ۴۶۷

به جای پیش‌گفتار

قصه صدوده سال از مدرسه شاعیه تا دبیرستان شاهپور و ابوذر، قصه پرحسرتی است از فراز و فرودهای علمی و فرهنگی آموزشگاهی که با بیش از یک قرن تاریخ درخشان خود، با بی‌مهری‌ها و بی‌توجهی‌های دردآلودی روبه‌رو شد، تا یاد و نامش تنها در ستون‌های سردر ورودی‌اش، (که به بوستانی محلی بدل شد!) به یادگار بماند و اکنون، در محلی که تناسبی با گذشته درخشان خود، چه از نظر علمی و چه از نظر امکانات و فضای آموزشی، ندارد، به حیات خود ادامه دهد.

مگر سند جایگاه جهانی یک جامعه در فرهنگ و تمدن اقوام بشری، جز در حفظ و نگهداری میراث فرهنگی آن قوم و معرفی نهادهایی هم‌چون آموزش و پرورش است که در ساختار آن اجتماع نقش محوری و اساسی را ایفا می‌کنند؟ چگونه است که مردمان دیگر فرهنگ‌ها، حتی کوچک‌ترین داشته‌های علمی و فرهنگی و هنری و ادبی خود را، به هر شکل ممکن، به یادگار، ماندگار می‌کنند، تا نشان دهند که چه سهم و نقشی در رشد و تعالی تمدن بشری داشته‌اند، اما در تفکر و فرهنگ ما جایی برای نگهداری از این موارث عظیم فرهنگی نیست؟!

مگر نه این است که فلسفه وجودی آموزش و پرورش انسان‌ها، تولید نیروی انسانی کارآمد و کمک به حرکت رو به رشد تفکر و فرهنگ و علم یک جامعه است؟ پس چگونه است که ایران امروز، با بی‌مهری و بی‌توجهی به این یگانه نهاد زیربنایی، اراده‌ای برای پاسداشت گنجینه فرهنگی خود ندارد؟ مگر می‌توان به هر بهانه‌ای نقش معلمان و جایگاه مدارس را، چنین بی‌ارزش، نادیده گرفت در حالی که تمامی سازمان‌ها و نهادهای دیگر، همه وامدار وجود نهاد مقدس آموزش و پرورش‌اند؟

در این جستار، کوشش نگارنده بر آن است تا با معرفی تاریخچه یکی از ماندگارترین مراکز آموزشی ایران، که به باور بسیاری از بزرگان امروز ایران، با شایستگی، همراه و هم‌گام و هم‌طراز با دبیرستان البرز تهران، به تربیت جوانانی پرداخته است که اینک هر کدام، از استوانه‌های علمی و فرهنگی مردم جهان به شمار می‌روند و بعضاً در رشته‌ها و تخصص‌های خود، پایه‌گذاران علمی تازه بوده‌اند، نقش و سهم این واحد سترگ آموزشی را، هر چه بیشتر، برای ثبت در تاریخ آموزش و پرورش ایران، نمایان کند.

سخن از دبیرستان شکوهمند شاهپور شیراز (ابوذر کنونی) است که در عین ناباوری، و به بهانه گسترش میدان توپخانه و احیای مجموعه زندیه، (که البته هنوز پس از ۱۷ سال چنین اتفاقی نیفتاده است!) تنها این دبیرستان بزرگ، با فضایی وسیع در حدود ۱۲ هزار مترمربع، و درختان باشکوه سرو و حدود ۲۰۰ درخت نارنج، و با وجود ۶۰ کلاس درسی، سه سالن بزرگ آمفی‌تئاتر و امتحانات و ورزشی، چندین آزمایشگاه و کارگاه و کتابخانه، با زمین‌های متعدد ورزشی، در قلب شیراز، به سازمان عمران شهرداری شیراز، به کمترین بهایی! فروخته و سپس با خاک یکسان شد و جای آن را پارکینگ و دستشویی عمومی و مکانی برای تجمع افراد ولگرد گرفت! و در کمال ناباوری و تأسف، اکثر وسایل نایاب آزمایشگاهی و کلکسیون‌های جانوری و گیاهی و سنگی آن، و نیز کتاب‌های کتابخانه، یا به تاراج رفت و یا در جابه‌جایی‌های مکرر، از بین رفت، و اسناد و مدارک آن دبیرستان نیز در کمدهای متعدد، در میان مدارس مختلف بایگانی شد و برای همیشه به دست فراموشی سپرده شد!

آری، ما نیز این‌گونه به حفظ و پاسداری از میراث فرهنگی‌مان پرداختیم! و با دست خود، نامسوولانه، در ازای دریافت مبلغ بسیار ناچیزی، به تماشای ویرانی بزرگ‌ترین مرکز آموزشی جنوب ایران نشستیم و حتی لحظه‌ای به این نیندیشیدیم که جایگاه این گونه مدارس کجاست!

سخن از مکانی است که بیشترین تأثیر را در جریان‌های فرهنگی، سیاسی و اجتماعی پایتخت فرهنگی ایران، شیراز، داشته است و آمار چشم‌گیر پذیرفته‌شدگانش در دانشگاه‌های ایران و جهان، و نیز جایگاه علمی آنان، برای همگان حیرت‌آور بوده و هست.

خاطرات دیرپای آموزش‌ها و پرورش‌های انسان‌سازِ گردانندگان این مرکز آموزشی، همراه با تلاش‌های جدی و عاشقانه مدیران دلسوز و دبیران فرهیخته این دبیرستان، هم‌چون مدیریتِ مدیری لایق و شایسته به نام زنده‌یاد سیدقاسم دستغیب، که علاوه بر تحصیل در این مدرسه، سال‌ها به تدریس ریاضیات در این دبیرستان اشتغال داشته و پس از آن به مدت ۱۹ سال، مدیری توانمند برای این دبیرستان بوده است، زبانزد تمامی دانش‌آموزانی است که در شیراز آن سال‌ها دانش اندوخته‌اند و افکار و رفتارِ آن فرزانه‌مرد، چراغ راهی‌ست برای تمامی معلمان و مدیرانی که پس از او به خدمت پرداخته‌اند.

از آن جا که نگارنده، خود در شیراز به دنیا آمده و دانش آموخته و سپس سال‌ها به تدریس در مدارس بزرگ شهر، هم‌چون نمازی و ابوذر پرداخته است، با جایگاه واقعی این مرکز بزرگ آموزشی و نقش تأثیرگذار آن در ساختار علمی شهر و نیز با گستره وسیعی از معلمان پیشین و کنونی، و انبوهی از دانش‌آموختگان این دبیرستان، آشنایی داشته و دارد و همین امر سبب شد تا به تدوین این اثر ماندگار، مانند کتاب "صدسال مدرسه" (یادمان یک‌صدمین سال تأسیس دبیرستان نمازی شیراز، که در سال ۱۳۹۳ به چاپ رسیده است)، دست برد و گامی هر چند کوچک، در معرفی بنیان‌های فکری و علمی و فرهنگی شایسته طراز، بردارد و بدین وسیله دین خود را به جامعه فرهنگی ایران عزیز ادا کند. باشد که به این خواسته رسیده باشد.

ای کاش عمری بود تا با تدوین کتابی درخور، به معرفی سومین رکن ماندگار آموزش و پرورش شیراز، دبیرستان سلطانی (ملاصدرای کنونی)، با قدمتی بیش از ۹۰ سال سابقه، نیز پرداخته شود. امیدوارم همان‌گونه که در پیش‌گفتار کتاب صدسال مدرسه، نوید تدوین این اثر را دادم و به یاری حق به سرانجام رسید، بتوانم در صدمین سال تأسیس دبیرستان سلطانی نیز، انشاءالله، خدمتی ارائه دهم.

اما درباره پاره‌های کتاب:

پاره اول به تاریخچه مدرسه از ابتدای تأسیس در سال ۱۲۷۸ خورشیدی تا سال ۱۳۹۷ اختصاص دارد. در بررسی سیر تحول مدرسه، که از سال اول ابتدایی و با نام شعاعیه دولتی شکل گرفته است تا ایجاد دوره‌های اول و دوم متوسطه، و تقسیم آن در سال ۱۳۰۹ به دو بخش دوره ابتدایی با نام مدرسه باقریه و دوره متوسطه با نام دبیرستان شاهپور، و نیز فعالیت‌های هنری، علمی، فرهنگی، پیش‌آهنگی و ورزشی دبیرستان، تا تعمیر و بازسازی آن در سال ۱۳۴۱، و تغییر نام به ابوذر در سال ۱۳۵۷ و در نهایت فروش و تخریب کامل ساختمان دبیرستان در سال ۱۳۸۳ و انتقال واحدهای آن به مکان‌های مختلف، پرداخته شده است.

در تدوین این پاره، کتاب ارزشمند "تاریخ آموزش و پرورش در فارس" اثر ماندگار زنده‌یاد "حسن امداد"، که خود هم از دانش‌آموختگان و هم از دبیران این مدرسه بوده، به عنوان مأخذ اصلی استفاده شده است. لازم به ذکر است که در نگارش متن این بخش، آن‌جاهایی که از متن کتاب مرحوم امداد استفاده شده، سعی بر آن بوده است تا عین نگارش متن کتاب آورده شود. (هر چند که به خاطر کثرت مطالب، از ذکر دائمی و جابه‌جای مأخذ در متن خودداری شده است.)

اما حقیقت این است که دسترسی به اسناد لازم برای ثبت دقیق جریانی صدوده ساله، با آن همه فراز و فرود علمی و فرهنگی و ...، با داشتن دبیرانی فرهیخته، که ریشه‌های اصلی تحولات نوین ایران امروز را با دل‌سوزی و آگاهی تمام شکل دادند، و نیز با فراوانی بسیار دانش‌آموختگانی که بزرگ‌ترین و مؤثرترین خدمات را به انسانیت و جامعه جهانی کرده‌اند، عملاً امکان‌پذیر نبود و نیست. چرا که به سبب انتقال کمدهای اسناد و مدارک دبیرستان، پس از تخریب به مدارس دیگر! و عدم دستیابی به آن‌ها، تمامی اسناد و اطلاعات ذکر شده در این بخش، به صورت پراکنده جمع‌آوری شده و اگر کمبودی در معرفی جامع تحولات علمی و ... آن آمده، به همین دلیل است و از همین جا از خوانندگان محترم پوزش می‌طلبم، چرا که بی‌شک دسترسی به آن‌ها می‌توانست به غنای این مجموعه بیفزاید.

در **پاره دوم** به معرفی کادر دبیرستان پرداخته شده و سعی بر آن بوده است تا در حد امکان، به معرفی اجمالی تعدادی از آنان (و البته نه همگی)، پرداخته شود تا هم یادی از خدمات عاشقانه و انسان‌ساز گردانندگان این آموزشگاه سترگ شود و هم به گونه‌ای، ابراز سپاس جامعه فرهنگی از تلاش‌ها و از خودگذشتگی‌های آن‌ها باشد. اطلاعات آمده در این پاره، اکثراً از خود افراد یا خانواده‌های آن‌ها دریافت شده است و در نگارش زندگی‌نامه‌ها سعی بر آن بوده تا با حفظ امانت و شیوه نگارش، کمترین دخل و تصرفی اعمال شود، از همین روست که ممکن است ناهماهنگی‌هایی در شیوه نگارش آن‌ها دیده شود.

لازم به ذکر است که از یک سو، عدم دسترسی به اطلاعات همگی (که متأسفانه بسیاری از آنان دیگر در میان ما نیستند) و از سوی دیگر، گستردگی افراد و نبود امکانات کافی و نیز محدودیت‌های حجم کتاب، معرفی همه مدیران، معاونان و دبیران دبیرستان را ناممکن کرده است. لذا از همین جا از تمامی همکاران فرهیخته‌ای که زندگی‌نامه آنان در این پاره نیامده است، مراتب پوزش و شرمندگی خود را اعلام می‌کنم.

در معرفی کادر علمی و اجرایی، تلاش بر این بوده تا اسامی همکاران به تفکیک رشته آورده شود، مدعی نیستیم که توانسته‌ام صددرصد کادر را معرفی کنم و ممکن است اسامی عده‌ای از دبیران، از قلم افتاده باشد که آن هم به عدم دسترسی نگارنده به منابع بیشتر مربوط است. امیدوارم اگر فرصتی و امکاناتی برای چاپ دوباره این مجموعه بود، کمبودهای موجود را بتوان برطرف کرد.

پاره سوم نیز به معرفی جمع کوچکی از دانش‌آموختگان دبیرستان اختصاص یافته است. هدف از تدوین این پاره، نشان دادن جایگاه بلند این آموزشگاه در آموزش و تربیت و تولید نیروی انسانی لازم و کارآمد برای جامعه بشری است که هر کدام در نوع خود، به گنجینه فرهنگی و علمی و هنری و ادبی و سیاسی و اجتماعی و ... ایران و جهان هدیه شده‌اند، تا اهمیت این گونه مراکز علمی و فرهنگی بیش از پیش درک شود.

در این جا هم باید اشاره کرد که از میان هزاران چهره فرهیخته علمی، فرهنگی، هنری و ... که از این دبیرستان فارغ‌التحصیل شده‌اند یا در آن دانش‌آموخته‌اند، تنها به عنوان مشت نمونه خروارها دانش‌آموخته صاحب‌نام یا تأثیرگذار در سطوح بین‌المللی یا کشوری، به معرفی تنی چند از مشهورترین چهره‌ها در زمینه‌های گوناگون پزشکی، مهندسی، هنری، ادبی و ... در مقاطع مختلف پرداخته شده و پیداست که معرفی تمامی آنان در این مختصر امکان‌پذیر نبوده و نیست. بی‌گمان بزرگان دیگری هم هستند که بنده نشناختم و این خود، یکی دیگر از کاستی‌های این اثر خواهد بود، که باز هم امیدوارم اگر عمری باقی بود، بتوانم جبران کنم. از همین جا دستان گرم و مهربان همگی آنان را می‌فشارم و آرزوی تندرستی برای ایشان دارم.

در معرفی زندگی‌نامه و فعالیت‌های گوناگون افراد ذکر شده در این پاره نیز، دو موضوع دارای اهمیت است: یکی این که معرفی نامبردگان در این پاره، بدون توجه به گرایش‌های سیاسی و نیز بدون هیچ‌گونه حبّ و بغضی در انتخاب یا عدم انتخاب آنان بوده و تنها هدف، این است که شاخص‌هایی در حوزه‌های گوناگون علمی، پزشکی، مهندسی و ... آن هم به عنوان نمونه، شناسانده شود. و موضوع دوم، منبع معرفی افراد، یا از سایت‌های اینترنتی و یا از خود افراد و خانواده‌های آنان استفاده شده و باز هم، بنا بر حفظ امانت و شیوه نگارش مطالب جمع‌آوری شده، بوده است. از این رو شیوه نگارش در این پاره هم، شاید متفاوت به نظر رسد.

پاره چهارم تاریخ شفاهی دبیرستان است. بیان خاطرات، بخشی از حوادثی است که در هیچ مأخذی، جز ذهن آنانی که به نوعی با این آموزشگاه در ارتباط بوده‌اند، نیامده است؛ لذا یادآوری و بیان آن‌ها، به شناخت بیشتر و بهتر جایگاه این دبیرستان منجر خواهد شد.

بر خود واجب می‌دانم که از تمام فرهیختگانی که دعوت نگارنده را برای یادداشت خاطرات خود با روی باز پذیرفتند، تشکر کنم و این نکته را نیز باید یادآور شوم که مطمئناً حجم مطالب رسیده برای تدوین این پاره، بیش از آن چه هست که در این جا آمده است؛ اما باز هم حجم محدود کتاب، اجازه استفاده بیشتر از مطالب رسیده را نداد و به همین دلیل، باید از تمام کسانی که مطالبشان در این اثر نیامده و یا با اندکی تلخیص آورده شده، طلب عفو کنم و امیدوار باشم که در چاپ بعد، با امکان افزوده شدن حجم، بتوان آن‌ها را هم آورد. و **پاره پنجم** هم به آوردن تعدادی از عکس‌ها و اسناد باقی‌مانده از دبیرستان اختصاص داده شده است. عکس‌هایی از دبیران، دانش‌آموزان، اردوها و دوره‌های دانش‌آموختگان عاشق! که هر از چندی با دیدار یکدیگر و بیان خاطرات شیرین و ماندگار دبیرستان، به مانایی آن در سینه نسل‌های بعد همّت می‌گارند و نیز اسناد و مدارک تحصیلی و ... که هر کدام خود گویای آن چیزهایی است که بر تاریخ این دبیرستان کهن گذشته است. بی‌شک، کیفیت پایین بعضی از عکس‌ها از کیفیت اثر کاسته است،

و حاصل تمامی تلاش‌های چند ساله در تدوین این اثر تاریخی، تنها آن چه هست که توانسته‌ام و بی‌گمان نه آن چه که خواسته‌ام. باشد تا در معرفی ریشه‌های فرهنگ معاصر ایران و شیراز، گواهی به حق باشد و تجربه‌ای برای آنان که با عدم آگاهی از میراث گذشته علمی و فرهنگی خود، به نابودی سرمایه‌های اصلی جامعه دست زنند و پاسدار باقی‌مانده‌های خدمات گذشتگان باشند. امیدوارم تدوین آثاری از این دست، بتواند در سپاس‌گزاری و قدردانی از خدمات خدمت‌گزاران علم و فرهنگ ایران زمین، گامی هر چند کوچک باشد و با پاسداشت میراث گذشتگان، امید به آینده بهتر، نشاط و رشد را در مهم‌ترین نهاد اجتماع، آموزش و پرورش، شاهد باشیم. مطمئنم که خوانندگان محترم این مجموعه، نگارنده را به خاطر کاستی‌ها و یا کیفیت پایین بعضی از عکس‌ها و اسناد (که آن را هم به حساب نداشتن دسترسی به اصل آن‌ها بگذارید و نبود امکانات کافی برای چاپ بهتر!) عفو خواهند نمود و اعتراف می‌کنم که گرمی داشت جایگاه مدارس ما بیش از آن است که در اثری چنین خود گنجانده شود.

هاشم فریدونی

زمستان ۱۳۹۷ خورشیدی